

Briselē, 20.5.2020.
COM(2020) 503 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

**par Čehijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu
par Čehijas 2020. gada konverģences programmu**

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Čehijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Čehijas 2020. gada konverģences programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2019. gada 17. decembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju, tādējādi uzsākot 2020. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Komisija 2019. gada 17. decembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Čehija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2020. gada ziņojums par Čehiju² tika publicēts 2020. gada 26. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Čehija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā³, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem ieteikumiem, un Čehijas progress virzībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) 2020. gada 11. martā Pasaules Veselības organizācija oficiāli pasludināja Covid-19 uzliesmojumu par pasaules mēroga pandēmiju. Tā ir nopietna sabiedrības veselības

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² SWD(2020) 502 final.

³ OV C 301, 5.9.2019., 117. lpp.

ārkārtas situācija, kas skar iedzīvotājus, sabiedrību kopumā un ekonomiku. Tā pakļauj valstu veselības sistēmas smagai spriedzei, rada traucējumus globālajās piegādes ķēdēs, nestabilitāti finanšu tirgos un patērētāju pieprasījuma satricinājumus un negatīvi ietekmē dažādas nozares. Tā apdraud cilvēku darbvietas un ienākumus un uzņēmumu darbību. Tā ir izraisījusi ievērojamu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir nopietnas sekas Eiropas Savienībā. Komisija 2020. gada 13. martā pieņēma paziņojumu⁴, kurā aicināja koordinēt rīcību, reaģējot uz krīzi ekonomikā, un iesaistīt visus dalībniekus valstu un Savienības līmenī.

- (4) Vairākas dalībvalstis ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli vai ieviesušas ārkārtas pasākumus. Visiem ārkārtas pasākumiem vajadzētu būt stingri samērīgiem, nepieciešamiem, ierobežotiem laikā un saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem. Turklāt uz tiem būtu jāattiecinā demokrātiskā pārraudzība un iespēja tos neatkarīgi pārskatīt tiesā.
- (5) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu⁵. Šī klauzula, kuru veido Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punkts, 6. panta 3. punkts, 9. panta 1. punkts un 10. panta 3. punkts un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 5. punkts un 5. panta 2. punkts, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā paziņojumā puda Padomei viedokli, ka pašreizējos apstākļos, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 uzliesmojuma dēļ, ir pieļaujams iedarbināt šo klauzulu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ja tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes pakta paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.
- (6) Ir jāturpina pasākumi, lai ierobežotu un kontrolētu pandēmijas izplatīšanos, stiprinātu valstu veselības sistēmu noturību, mazinātu sociālekonomiskās sekas, izmantojot atbalsta pasākumus uzņēmumiem un mājsaimniecībām, un nodrošinātu pienācīgus veselības un drošības apstākļus darbvietā nolūkā atsākt saimniecisko darbību. Savienībai būtu pilnībā jāizmanto dažādie tās rīcībā esošie instrumenti, lai atbalstītu dalībvalstu centienus minētajās jomās. Vienlaikus dalībvalstīm un Savienībai būtu jāsadarbojas, sagatavojot pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu mūsu sabiedrības un ekonomikas normālu darbību un ilgtspējīgu izaugsmi, citstarp integrējot zaļo pārkārtošanos un digitālo pārveidi un mācoties no krīzes laikā gūtās pieredzes.
- (7) Covid-19 krīze ir apliecinājusi ka vienotais tirgus ir pietiekami elastīgs, lai spētu pielāgoties ārkārtas situācijām. Tomēr, lai nodrošinātu ātru un vienmērīgu pāreju uz ekonomikas atlabšanas posmu, preču un pakalpojumu brīvu apriti un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, ir jāatceļ steidzami ārkārtas pasākumi, kas kavē vienotā tirgus normālu darbību, tiklīdz tie vairs nav nepieciešami. Pašreizējā krīze ir parādījusi, ka veselības aprūpes nozarē ir vajadzīgi krīzes gatavības plāni, kas jo īpaši ietver uzlabotas iepirkuma stratēģijas, dažādotas piegādes ķēdes un svarīgāko piegāžu

---

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

stratēģiskās rezerves. Tie ir galvenie elementi, uz kuru pamata tiks izstrādāti plašāki krīzes gatavības plāni.

- (8) Savienības likumdevējs jau ir grozījis attiecīgos tiesiskos regulējumus⁶, lai ļautu dalībvalstīm mobilizēt visus neizmantotos līdzekļus no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem nolūkā novērst Covid-19 pandēmijas ārkārtas sekas. Minētie grozījumi nodrošinās papildu elastīgumu, kā arī vienkāršotas un racionalizētas procedūras. Lai mazinātu spiedienu uz naudas plūsmu, dalībvalstis arī var 2020.–2021. grāmatvedības gadā izmantot 100 % līdzfinansējuma likmi no Savienības budžeta. Čehija tiek mudināta pilnībā izmantot šīs iespējas, lai palīdzētu personām un nozarēm, ko šīs problēmas skar visvairāk.
- (9) Paredzams, ka pandēmijas sociālekonomiskās sekas atšķirīgu specializācijas modeļu dēļ dažādās nozarēs un reģionos izpaudīsies nevienmērīgi. Tāpēc pašreizējā situācija rada būtisku risku palielināt reģionālās un teritoriālās atšķirības Čehijā vai radīt jaunas teritoriālās atšķirības apakšreģionālā līmenī, pastiprinot arī jau novēroto tendenci, ko raksturo aizvien lielākas atšķirības starp *Karlovarský* un *Ústecký* reģioniem un pārējo valsti. To papildina risks, ka uz laiku izirs konverģences process starp dalībvalstīm, tāpēc pašreizējā situācijā ir vajadzīga mērķtiecīga politiska atbildes reakcija.
- (10) Čehija 2020. gada 7. maijā iesniedza 2020. gada valsts reformu programmu un 2020. gada 30. aprīlī – 2020. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (11) Čehija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā.
- (12) Valdība savā 2020. gada konverģences programmā plāno, ka nominālā bilance pasliktināsies no pārpalikuma, kas bija 0,3 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) 2019. gadā, līdz deficītam 5,1 % apmērā no IKP 2020. gadā. Paredzams, ka deficīts 2021. gadā samazināsies līdz 4,1 % no IKP. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā bija samazinājusies līdz 30,8 % no IKP, taču saskaņā ar 2020. gada konverģences programmu ir paredzams, ka 2020. gadā tā palielināsies līdz 37 %. Makroekonomikas un fiskālo perspektīvu ietekmē liela nenoteiktība Covid-19 pandēmijas dēļ.
- (13) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un īstenojot saskaņotu Savienības pieeju, Čehija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Saskaņā ar 2020. gada konverģences programmu minētie budžeta pasākumi sasniedz 4 % no IKP. Pasākumi ietver kompensējošas nodokļu atlaides un sociālās un veselības apdrošināšanas saistību atvieglojumus uz sešiem mēnešiem (1 % no IKP), īstermiņa darba shēmu pašnodarbinātajām personām (1 % no IKP), atbrīvojumus no iedzīvotāju un uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumiem, kas jāveic 2020. gada jūnijā (0,8 % no IKP), un ar veselību saistītus pasākumus (0,7 % no IKP). Turklāt Čehija ir paziņojusi par pasākumiem, kas palīdzēs atbalstīt uzņēmumu

---

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/460 (2020. gada 30. marts), ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 508/2014 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piesaistītu investīcijas dalībvalstu veselības aprūpes sistēmās un citos to ekonomikas sektoros, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu) (OV L 99, 31.3.2020, 5. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/558 (2020. gada 23. aprīlis), ar ko Regulas (ES) Nr. 1301/2013 un (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (OV L 130, 24.4.2020, 1. lpp.).

likviditāti, neradot tūlītēju tiešu ietekmi uz budžetu. Tie galvenokārt ietver garantiju shēmas, lai sniegtu aizdevumus MVU un lieliem uzņēmumiem. Tomēr konverģences programmā nav kvantificētas iespējamās saistības, kas saistītas ar minētajiem jaunajiem pasākumiem. Lielākā daļa programmas pamatā esošo pasākumu tika iekļauti arī Komisijas 2020. gada pavasara prognozē. Nevarēja iekļaut dažus pasākumus, kurus nevarēja noteikt kvantitatīvi vai kuri tika pagarināti pēc noteiktā termiņa. Kopumā Čehijas veiktie pasākumi atbilst pamatnostādņem, kas sniegtas Komisijas paziņojumā par koordinētu ekonomisko reakciju uz Covid-19 uzliesmojumu. Minēto pasākumu pilnīga īstenošana, kam sekotu fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kad to ļaus ekonomikas apstākļi, palīdzēs saglabāt fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.

- (14) Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi ar nemainīgas politikas pieņēmumu, Čehijas vispārējās valdības bilance tiek prognozēta -6,7 % apmērā no IKP 2020. gadā un -4,0 % apmērā no IKP 2021. gadā. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP saglabāsies zem 60 % 2020. gadā un 2021. gadā.
- (15) Komisija 2020. gada 20. maijā nāca klajā ar ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, jo Čehija 2020. gadā plāno pārkāpt deficīta robežvērtību, kas ir 3 % no IKP. Kopumā analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997 noteiktais budžeta deficīta kritērijs nav izpildīts.
- (16) Čehija no 2020. gada 12. marta līdz 2020. gada 17. maijam izsludināja ārkārtas stāvokli, lai ierobežotu Covid-19 pandēmijas ietekmi, slēdzot skolas, ierobežojot pasākumu rīkošanu un veikalu darbību un būtiski ierobežojot personu pulcēšanos. No 2020. gada 15. marta līdz 2020. gada 17. maijam arī sauszemes robežas tika daļēji slēgtas. Tas bija šķērslis aizbraucošajiem Čehijas darba ņēmējiem un iebraucošajiem ārvalstu darba ņēmējiem, kas radīja vietējā darbaspēka trūkumu, jo īpaši ražošanā un sezonas darbos, un lielā mērā ietekmēja piegādes ķēdes. Lai palīdzētu mājsaimniecībām un uzņēmumiem pārvarēt krīzi, valdība paziņoja par stimulējošu pasākumu kopumu, kas ietver tiešā atbalsta pasākumus un publiskās garantijas. Lai gan tas var sniegt pagaidu palīdzību, ir sagaidāms, ka 2020. gadā ekonomika tiks smagi skarta, jo ārējā pieprasījuma kritums un ierobežojošie pasākumi traucē saimniecisko darbību. Paredzams, ka reālais IKP pakāpeniski atgūsies 2021. gadā, bet ir maz ticams, ka prognozes periodā tas atgriezīsies līdz 2019. gada vērtībām. Paredzams, ka ietekme uz tādām nozarēm kā transports, viesmīlība un tūrisms būs ievērojama. Bezdarbs palielināsies, bet to mazinās iepriekš saspringtais darba tirgus, stimulējošo pasākumu kopums un zemais pagaidu darba līgumu īpatsvars. Lai nodrošinātu likviditātes atbalstu, iestādes sāka īstenot vairākas valsts garantiju shēmas visu lielumu uzņēmumiem. Krīzes skartajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem uz trim vai sešiem mēnešiem tiek atļauti arī patēriņa kredīti un hipotekārie maksājumi. Izstrādājot un īstenojot šos pasākumus, ir jāņem vērā banku nozares noturība. Čehijas Valsts banka ir arī pieņēmusi dažādus pasākumus, lai mazinātu krīzes ietekmi uz finanšu nozari.
- (17) Pirmie ar veselību saistītie Covid-19 mazināšanas centieni ir palīdzējuši palēnināt vīrusa izplatīšanos Čehijā. Ir veikti pasākumi, lai palielinātu medicīnas iekārtu piegādi un nodrošinātu nepieciešamo infrastruktūru un tādējādi sagatavotu veselības aprūpes sistēmu pieaugošajam pieprasījumam. Čehijas iedzīvotāju veselības stāvoklis pēdējos gados ir ievērojami uzlabojies, tuvojoties ES vidējam rādītājam. Tomēr pastāv būtiskas reģionālās atšķirības attiecībā uz paredzamo mūža ilgumu, ko daļēji nosaka sociālekonomiskie un uzvedības faktori. Lai gan iedzīvotāju norādītais neapmierināto vajadzību pēc medicīniskās aprūpes vispārējais līmenis ir viens no zemākajiem ES,

joprojām pastāv reģionālas atšķirības attiecībā uz veselības aprūpes resursu un personāla sadalījumu, kuri saskārušies ar pieaugošu spriedzi. Paredzams, ka turpmākajos gados ievērojama daļa veselības aprūpes darbinieku aizies pensijā. Lai mazinātu Covid-19 ietekmi, turpmāk būs nepieciešams uzlabot veselības aprūpes sistēmas noturību un gatavību krīzēm, vienlaikus atbalstot vienlīdzīgu piekļuvi pastiprinātai primārās aprūpes un integrētas aprūpes sniegšanai, lai samazinātu stacionārās aprūpes gadījumu skaitu, no kuriem ir iespējams izvairīties. Tas var arī uzlabot profilaksi un mazināt citas veselības problēmas. E-veselības risinājumi joprojām ir ierobežoti, neraugoties uz valsts e-veselības stratēģiju 2016.–2020. gadam.

(18) 2019. gadā un 2020. gada sākumā Čehijas darba tirgus saglabājās stabils, un lielākā daļa rādītāju liecināja par pozitīviem rezultātiem. Nodarbinātības līmenis turpināja pieaugt un bezdarbs samazinājās līdz zemākajam līmenim, kāds jebkad bijis. Tomēr saskaņā ar Komisijas prognozi paredzams, ka 2020. gadā šis rādītājs palielināsies līdz 5,0 %, bet 2021. gadā tas nedaudz samazināsies līdz 4,2 %. Valdība nekavējoties reaģēja uz Covid-19 uzliesmojumu, ieviešot daudzus pasākumus, lai aizsargātu ienākumus un nodarbinātību, īpašu uzmanību pievēršot uzņēmumiem un pašnodarbinātām personām. Tomēr ierosinātie riska mazināšanas pasākumi pilnībā neaizsargā dažas neaizsargātās grupas darba tirgū (darba ņēmēji ar īstermiņa līgumiem, darbinieki, kas pieņemti darbā ar pagaidu darba aģentūru starpniecību). Bērnu aprūpes vietu un skolu slēgšana izolācijas laikā, iespējams, ir īpaši skārusi sievietes, kurām ir ievērojami aprūpes pienākumi. Ieguldījumu veicināšanai bērnu aprūpē un ilgtermiņa aprūpē kopā ar elastīgu darba režīmu, piemēram, tāldarbu, būtu jāatvieglo vienmērīga pāreja no krīzes. Mērķtiecīgā aktīva darba tirgus politika un prasmju nodrošināšana, apspriežoties ar sociālajiem partneriem, atbalsta gan darba ņēmēju paturēšanu darbā, gan pāreju no vienas darba vietas uz citu. Valsts nodarbinātības dienestu informatīvie pasākumi var arī veicināt veiksmīgu atgriešanos darba tirgū, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātām grupām. Vienkāršāka un ātrāka piekļuve sociālajai aizsardzībai palīdzētu izvairīties no nabadzības slazdiem un izlikšanas no mājokļiem. Rezultātus izglītības jomā joprojām spēcīgi ietekmē sociālekonomiskā nevienlīdzība un zemās investīcijas. Vienlīdzīgas piekļuves nodrošināšana iekļaujošai kvalitatīvai izglītībai un apmācībai, tostarp digitālajā kontekstā, var palīdzēt uzlabot prasmju līmeni un paplašināt digitālo mācīšanos. Īpaši svarīgi ir veicināt digitālās prasmes, tostarp atbalstot un pastāvīgi apmācot skolotājus un pasniedzējus. Publiskie izdevumi uz studentu visos izglītības līmeņos joprojām ir salīdzinoši zemi. Kvalificētu skolotāju trūkums norāda uz nepieciešamību palielināt profesijas pievilcību, jo īpaši talantīgiem jauniešiem.

(19) Čehija ir to valstu vidū, kuras varētu īpaši ietekmēt tehnoloģiskās pārmaiņas un kurām šajā jomā ir vajadzīgas ievērojamas investīcijas. Digitālajai pārveidei būs vajadzīgs atbalsts, tostarp rūpniecības un pakalpojumu nozarēs, mērķtiecīgi ieguldot viedajos risinājumos un prasmēs. Mērķis nodrošināt pilnīgu fiksētās platjoslas pārklājumu ir sasniegts, bet mobilā platjosla joprojām ir salīdzinoši dārga. Infrastruktūras attīstības aizkavēšanās varētu īpaši ietekmēt neaizsargātās grupas un strukturāli vājos reģionus, kuros pastāv lielāks risks, ka tie tiks izolēti. Tas var negatīvi ietekmēt arī epidēmijas uzraudzību un kontroli. Lai apmierinātu savienojamības vajadzības, ir vajadzīgas investīcijas ļoti augstas veiktspējas tīklos, fiksētajos un mobilajos, un piemēroti pieprasījuma puses pasākumi. Lai to panāktu, būtiska nozīme būs 5G spektra savlaicīgai piešķiršanai ar paredzamiem nosacījumiem, kas veicina investīcijas. Īpaši ātru platjoslas pakalpojumu izmantošanu ierobežo zems pieprasījums, ko rada dažādi mainīgie lielumi, piemēram, abonēšanas cena, kā arī iedzīvotāju pirkspēja, vecums un izglītība. Iestādes ir apņēmušās izstrādāt un integrēt jaunas digitālās tehnoloģijas, taču

to kavē pastāvīgi zems prasmju līmenis. Iestādes ir apņēmušas veicināt uz mākslīgo intelektu balstītus risinājumus, taču šajā jomā Čehija joprojām atpaliek no progresīvajām dalībvalstīm pētniecības un patentu darbību ziņā.

- (20) Lai veicinātu ekonomikas atlabšanu, būs svarīgi pasteidzināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, un veicināt privātās investīcijas, tostarp, veicot attiecīgas reformas. Čehijas nacionālajā enerģētikas un klimata plānā ir ziņots par būtiskām investīcijām, kas vajadzīgas, lai sekmīgi risinātu klimata un enerģētikas pārkārtošanos un virzītos uz klimatneitralitāti. Tas jo īpaši attiecas uz atjaunojamo energoresursu, energoefektivitātes, infrastruktūras un pārvades sistēmu daļu veicināšanu. Klimata pārmaiņu ietekme jau ir redzama sausuma un plūdu veidā, radot ievērojamus ekonomiskos zaudējumus. Gaisa piesārņojums ir arī ilglaicīga problēma. Tajā pašā laikā nodokļi par piesārņojumu ir ļoti zemi. Enerģētikas nozarē joprojām dominē ogles, un tās joprojām ir svarīgs saimnieciskās darbības virzītājspēks trijos Čehijas reģionos. Projektu virzītāju ierobežotās attīstības spējas un ierobežotais konsultatīvais atbalsts, ko sniedz iestādes, joprojām ir būtisks šķērslis, lai izstrādātu stabilu tādu projektu plānojumu, ar kuriem šajos reģionos īsteno gan klimata, gan digitālo pārkārtošanos. Paredzams, ka kopumā pāreja no ogļu izmantošanas radīs būtiskas sociālekonomiskās sekas, un šķiet, ka nav bijusi liela vēlme veikt ieguldījumus bezoglekļa un mazoglekļa siltumnīcefekta gāzu tehnoloģijās. Atjaunojamās enerģijas ražošana ir zemāka par ES vidējo rādītāju. Nozarei trūkst finansiālu stimulu un atbilstošas tiesiskās un institucionālās sistēmas, kas atbalstītu tās turpmāko attīstību. Šķiet, ka arī informētība par plašākiem ieguvumiem no energoefektivitātes ir zema. Pāreja uz elektromobilitāti ir bijusi diezgan lēna, un autotransports kļūst par vienu no galvenajiem enerģijas patērētājiem. Transporta nodokļi ir zemi un nav balstīti uz CO₂ emisiju. Elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūra joprojām ir sākuma attīstības stadijā. Rezultāti atkritumu apsaimniekošanas jomā joprojām ir mēreni, ņemot vērā vērienīgākus mērķus. Trūkst visaptverošas stratēģijas, lai attīstītu ekonomikas aprites potenciālu. Taisnīgas pārkārtošanās fonda līdzekļu 2021.–2027. gada plānojums varētu palīdzēt Čehijai risināt dažas no problēmām, ko rada pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku, īpaši teritorijās, kas ietvertas ziņojuma par valsti D pielikumā⁷. Tas ļautu Čehijai optimāli izmantot minēto fondu.
- (21) Piekļuve tradicionālajam finansējumam pārsniedz ES vidējo rādītāju, bet riska finansējums ir mazāk attīstīts. Joprojām trūkst finansējuma augsta riska vietējiem uzņēmumiem, jo īpaši sākuma un vēlākā attīstības posmā. Lai gan tirgū ir ieviestas dažas veiksmīgas inovatīvas iniciatīvas, riska un pašu kapitāla finansējums joprojām ir ļoti zems. Pētniecību un inovāciju Čehijā kavē sistēmiskas reformas nepieciešamība. Lai gan privātā sektora investīcijas pētniecībā un attīstībā turpinās, lieli uzņēmumi, kas lielākoties pieder ārvalstniekiem, iegulda ievērojami vairāk nemateriālajos aktīvos, piemēram, pētniecībā un attīstībā, nekā mazie un vidējie iekšzemes uzņēmumi. Vidējo un augsto tehnoloģiju nozarē trūkst prasmju, jo ir maz zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) absolventu un absolventu apmācība ir nepietiekama. Tajā pašā laikā uzņēmējdarbības veicināšana un atbalsts tai joprojām ir zems, kavējot ražīguma pieaugumu. Pētniecības nozare ir ļoti sadrumstalota, tāpēc pētniecības un izstrādes finansējums ir pārāk mazs. Publiskā un privātā sektora sadarbību kavē pašreizējā pētnieku karjeras novērtēšanas prakse. Ciešāka sadarbība starp akadēmiskajām aprindām un uzņēmumiem, jo īpaši jaunu uzņēmumu izdalīšana

⁷ SWD(2020) 502 final.

no jau esošiem uzņēmumiem, varētu paātrināt tehnoloģiju nodošanu un inovāciju izplatīšanu.

- (22) Covid-19 ierobežojošie pasākumi ir radījuši spriedzi piegādes ķēdēm, un daudzi uzņēmumi nav spējuši darboties, kā arī tiem trūkst likviditātes rezervju. Visvairāk ir skartas autobūves un pakalpojumu nozares. Par tirgus uzraudzības pasākumiem ir atbildīgas pārāk daudzas iestādes, un sadarbība un koordinācija nav optimāla. Pieteikumu skaits uz oficiālajām shēmām, kuru mērķis ir nodrošināt uzņēmumiem valsts garantijas, ātri tika pārsniegts. Pastāv iespējas uzlabot koordināciju un paātrināt procesu, lai novirzītu atbalstu uzņēmumiem. Dažas ieinteresētās personas uzskata, ka pasākumi, ko iestādes pieņēmušas, lai mazinātu Covid-19 krīzes ietekmi, ir birokrātiski un lēni ieviešami reālajā ekonomikā. Ir iespējams labāk analizēt datus, kas vajadzīgi, lai pieņemtu ātrus, uz informāciju balstītus un optimālus lēmumus par mērķtiecīgām ekonomikas atveseļošanas stratēģijām un pasākumiem. Kopumā strauji mainīgos tiesību aktus un sarežģītās administratīvās procedūras uzņēmējdarbības nozarē uzskata par šķēršļiem investīcijām. Administratīvais slogs ir īpaši problemātisks jaunuzņēmumiem licenču un atļauju ziņā. Ilgas un sarežģītas būvniecības atļaujas iegūšanas procedūras ir būtisks šķērslis. Ierosinātie jaunie tiesību akti būvniecības jomā tiek kritizēti. Čehija ir viena no vismazāk attīstītajām dalībvalstīm digitālo publisko pakalpojumu izmantošanas ziņā. E-pārvaldes lietotāju skaits joprojām ir daudz zemāks par ES vidējo rādītāju. Valsts īsteno savu e-pārvaldes plānu. Kopš 2020. gada valstī ir jauna “digitālā konstitūcija”, kas vēlākais no 2025. gada dod tiesības saņemt gandrīz visus publiskos pakalpojumus elektroniski. Tomēr tikai aptuveni 10 % pašvaldību piedāvā tiešsaistes risinājumus. Parlaments pašlaik apspriež izmaiņas nodokļu kodeksā, kuru mērķis ir palielināt nodokļu sistēmas digitalizāciju, jo attiecībā uz dažiem nodokļiem elektroniskās iesniegšanas līmenis joprojām ir diezgan zems.
- (23) Šie ieteikumi pievēršas pandēmijas sociālekonomiskās ietekmes novēršanai un ekonomikas atlabšanas veicināšanai, taču Čehijai 2019. gadā adresētie ieteikumi, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā, attiecās arī uz reformām, kuras ir būtiskas, lai risinātu strukturālās problēmas vidējā līdz ilgākā termiņā. Šie ieteikumi nav zaudējuši aktualitāti un arī turpmāk tiks pārraudzīti visā nākamā gada Eiropas pusgada ciklā. Tas attiecas arī uz ieteikumiem, kas skar ar investīcijām saistīto ekonomikas politiku. Minētie ieteikumi būtu jāņem vērā kohēzijas politikas finansējuma stratēģiskajā plānošanā pēc 2020. gada, t. sk. pašreizējās krīzes ietekmes mazināšanas pasākumos un izejas stratēģijās.
- (24) Čehijas publiskā sektora sniegums un valdības efektivitāte ir zemāka par ES vidējo rādītāju. Saskaņā ar starptautiskajiem rādītājiem tai ir salīdzinoši labi rezultāti attiecībā uz piekļuvi valdības informācijai politikas veidošanā. Tās rezultāti civildienesta profesionalitātes, valdības pārredzamības un korupcijas kontroles jomā ir sliktāki. Labāka stratēģiskā plānošana un starpministriju koordinācija, un mazāka sadrumstalotība vietējās pašvaldībās uzlabotu valsts pārvaldes efektivitāti. Iepirkuma sistēma ir uzlabojusies, bet var būt nepieciešama turpmāka pilnveidošana. Neraugoties uz nelieliem uzlabojumiem, korupcija joprojām satrauc uzņēmējus un var turpmāk kavēt saimniecisko darbību. Vēl nav pieņemti vairāki pretkorupcijas pasākumi, piemēram, likumprojekts par lobēšanu vai trauksmes cēlēju aizsardzību.
- (25) Eiropas pusgads nodrošina satvaru pastāvīgai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinēšanai Savienībā, un tas var veicināt ekonomikas ilgtspēju. Dalībvalstis ir izvērtējušas progresu saistībā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) iestrādāšanu savās 2020. gada valsts reformu programmās. Nodrošinot tālāk sniegto ieteikumu

pilnīgu īstenošanu, Čehija sekmēs progresu IAM sasniegšanā un kopīgus pūļņus konkurētspējīgas ilgtspējas nodrošināšanai Savienībā.

- (26) Komisija 2020. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Čehijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2020. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2020. gada konverģences programmu, 2020. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Čehijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Čehijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (27) Ņemot vērā minēto novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2020. gada konverģences programmu, un tās atzinums⁸ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Čehijai 2020. un 2021. gadā rīkoties šādi:

1. Ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi risinātu pandēmijas situāciju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atlabšanu. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošinās parāda ilgtspēju, veicinot investīcijas. Nodrošināt veselības aprūpes sistēmas noturību, stiprināt veselības aprūpes darbinieku pieejamību, primāro aprūpi un aprūpes integrāciju, kā arī e-veselības pakalpojumu ieviešanu.
2. Atbalstīt nodarbinātību, izmantojot aktīvu darba tirgus politiku, prasmju, tostarp digitālo prasmju, nodrošināšanu un digitālās mācīšanās pieejamību.
3. Atbalstīt mazos un vidējos uzņēmumus, vairāk izmantojot finanšu instrumentus, lai nodrošinātu likviditātes atbalstu, samazinot administratīvo slogu un uzlabojot e-pārvaldi. Pasteidzināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, un rosināt privātās investīcijas, lai sekmētu ekonomikas atlabšanu. Ievirzīt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju, jo īpaši uz lieljaudas digitālo infrastruktūru un tehnoloģijām, tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu, ilgtspējīgu transporta infrastruktūru, tostarp ogļu ieguves reģionos. Nodrošināt inovatīvu uzņēmumu piekļuvi finansējumam un uzlabot publiskā un privātā sektora sadarbību pētniecības un izstrādes jomā.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

---

⁸ Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.